

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE U POZNAVANJU KLASIČNIH JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

STRUKOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje:

II. Gramatika:

III. Stručni vokabular i civilizacija:

Ukupni broj bodova:

	15
	17
	18
	50

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Nadnevak natjecanja: 22. - 24. travnja 2026.

I. PRIJEVOD TEKSTA

Zadani tekst prevedi na hrvatski jezik.

O iskustvu Aleksandra Makedonskog s rijekom Kidno tijekom pohoda u Malu Aziju (Prema Quintus.Curtius Rufus, *Historiarum Alexandri Magni Macedonis* lib. III. c. 5)

Alexander Magnus et flumen Cydnus

Alexander¹ cum exercitu fideli Tarsum² venit, et per urbem fluebat amnis Cydnus.³ Aestas erat calidissima, et⁴ rex fessus sudore voluit corpus in flumine lavare. Sed ubi⁵ in aquam intravit, subito frigore percussus⁶ est et valde palluit⁷. Ministri eum vix viventem sustulerunt⁸ et in tabernaculum⁹ tulerunt.¹⁰ Tum magna metus in exercitu erat, quod¹¹ putabant regem non in proelio, sed propter aquam frigidam perire.¹²

KOMENTAR

¹ Alexander – v. Alexander, -dri, m. - Aleksandar (Alexander Magnus, makedonski kralj i vojskovođa)

² Tarsus = u Tarz

³ Cydnus – v. Cydnus -i, m. - Kidno (Cydnus, rijeka u Kilikiji)

⁴ et = a

⁵ ubi = kad

⁶ percussus – v. percutio, 3 percussī, percussum - pogoditi

⁷ palluit – v. palleo, 2 pallui, -, blijed biti, problijediti

⁸ sustulerunt – v. tollo, tollere, sustulī, sublātum - podignuti

⁹ tabernaculum – v. tabernaculum, -ī n. - šator

¹⁰ tulerunt – v. fero, ferre, tulī, lātum - odnijeti

¹¹ quod = jer

¹² perire, – v. pereo, perire, perī, peritum - poginuti, umrijeti

[illegible]

II. GRAMATIKA

	maks. 17
--	----------

1. Promijeni broj izrazima iz teksta!

cum exercitu fideli

rex fessus

eum viventem

	maks. 3
--	---------

2. Zadane pridjeve stavi u komparativ!

Flumen erat _____ (frigidus) quam aer.

Metus erat _____ (magnus) in exercitu.

	maks. 2
--	---------

3. Glagol *ferro* pripada skupini:

- a) verba deponentia
- b) verba semideponentia
- c) verba defectiva
- d) verba anomala

	maks. 1
--	---------

4. Glagole u zagradama stavi u traženo vrijeme i stanje!

a) Alexander Tarsum _____. (venire, futur I. akt.)

b) Utinam ne amnis per urbem _____. (fluere, konj. impf. akt.)

c) Ministri regem _____. (tollere, konj. prez. akt.)

d) Rex in tabernaculum _____. (ferre, ind. prez. pas.)

e) Alexander propter aquam frigidam _____. (perire, ind. perf. akt.)

	maks. 5
--	---------

5. Prevedi izraze!

a) **Remedia curantia** _____

b) **Ministri curandi** _____

c) **Rex inter curandum** _____

	maks. 3
--	----------------

6. Rečenici promijeni stanje!

Ministri regem sustulerunt.

	maks. 1
--	----------------

7. Iz rečenice izdvoji glavni glagol konstrukcije i imenuj konstrukciju!

*Tum magna metus in exercitu erat, quod putabant regem non in proelio, sed
propter aquam frigidam perire.*

Glavni glagol konstrukcije _____

Konstrukcija _____

	maks. 2
--	----------------

III. STRUČNI VOKABULAR I CIVILIZACIJA

	maks. 18
--	----------

U pitanjima od 1. do 9. potrebno je zaokružiti slovo ispred točnog odgovora.

1. Kako je tijekom stoljeća latinski obogaćivan helenskim rječnikom?

- A) Germanizacijom grčkih pojmova.
- B) Potpunim odbacivanjem grčkih termina.
- C) Preuzimanjem grčkih riječi i stvaranjem latinskih ekvivalenata.
- D) Uporabom dvosložne metateze.

	maks. 1
--	---------

2. Koji je niz riječi ispravno naveden kao izravno latinskog porijekla?

- A) polis, agora, theatron
- B) tabula, magister, cultura
- C) burg, herr, kraft
- D) domus, homo, logos

	maks. 1
--	---------

3. Koja je razlika između *myelitis* i *meningitis*?

- A) Myelitis zahvaća ovojnice, meningitis moždinu.
- B) Myelitis je upala leđne moždine, meningitis je upala ovojnice.
- C) Myelitis je upala mozga, meningitis upala perifernih živaca.
- D) Myelitis zahvaća krvne žile, meningitis živčane završetke.

	maks. 1
--	---------

4. U kojem su nizu svi nazivi ispravno upareni sa značenjem?

- A) Cystitis – upala mokraćne cijevi; Urethritis – upala mjehura
- B) Pyelitis – upala ždrijela; Pharyngitis – upala nosne šupljine
- C) Nephritis – upala bubrega; Gastritis – upala želuca
- D) Enteritis – upala želuca; Tonsillitis – upala ždrijela

	maks. 1
--	---------

5. Koji naziv označuje „ljekarnika“?

- A) Medicamentarius
- B) Pharmacopoea
- C) Medicamentum
- D) Magister officiorum

	maks. 1
--	---------

6. Koja struktura predstavlja mišićni luk između nepca i jezika?

- A) Arcus palatopharyngeus
- B) Arcus palatoglossus
- C) Uvula palatina
- D) Tonsilla palatina

	maks. 1
--	---------

7. Koji zubi prvi dolaze poslije sjekutića u prirodnom rasporedu?

- A) Dentes molares
- B) Dentes canini
- C) Dentes praemolares
- D) Dentes sapientes

	maks. 1
--	----------------

8. U kojem se dijelu recepta nalaze naziv lijeka, količina i sastav?

- A) Inscripto
- B) Ordinatio
- C) Subscriptio
- D) Signatura

	maks. 1
--	----------------

9. Što označuje remedium cardinale?

- A) Sredstvo koje popravljja okus
- B) Osnovni ljekoviti sastojak
- C) Pomoćno sredstvo
- D) Sredstvo za potpisivanje recepta

	maks. 1
--	----------------

10. Dio recepta koji sadržava naziv zdravstvene organizacije naziva se _____.

	maks. 1
--	---------

11. Spoji slovom medicinske nazive s nazivima upala!

- a) pyelitis _____ upala bubrežne zdjelice
b) cholecystitis _____ upala bubrežne zdjelice i bubrega
c) cholangitis _____ upala žučnog mjehura
d) pyelonephritis _____ upala žučnih vodova

	maks. 4
--	---------

12. Napiši puni izraz na latinskom od kratica u recepturi i prevedi!

- a) dos. _____, _____
b) fus. _____, _____
c) trit. _____, _____

	maks. 3
--	---------

13. Dopuni izreku!

Tempora mutantur et _____ mutamur in illis.

	maks. 1
--	---------

RJEŠENJA

Alexander Tarsum venit,	Aleksandar je došao u Tars	1
cum exercitu fideli	sa vjernom vojskom,	1
et per urbem fluebat amnis Cydnus.	a kroz grad je tekla rijeka Kidno (Berdan).	1
Aestas erat calidissima,	Bilo je/bijaše veoma vruće ljetu,	1
et rex fessus sudore	i kralj, iscrpljen znojem,	1
voluit corpus in flumine lavare.	htio je oprati tijelo u rijeci.	1
Sed ubi in aquam intravit,	Ali kada je ušao u vodu,	1
subito frigore percussus est	iznenada je pogođen hladnoćom	1
et valde palluit.	i jako je problijedio	1
Ministri eum vix viventem sustulerunt	Sluge su ga jedva živog podigli/iznijeli	1
et in tabernaculum tulerunt.	i odnijeli u šator.	1
Tum magna metus in exercitu erat,	Tada je u vojsci (za)vladao veliki strah,	1
quod putabant	jer su smatrali	1
regem perire	da kralj umire,	1
non in proelio sed propter aquam frigidam.	ne u bitki, nego zbog hladne vode.	1

Ukupno: 15

GRAMATIKA

1. cum exercitibus fidelibus, reges fessi, eos viventes 3
2. frigidius, maior 2
3. d) 1
4. a) veniet, b) flueret, c) tollant, d) fertur, e) perit 5
5. a) lijekovi koji liječe b) sluge koje treba liječiti
c) kralj za vrijeme liječenja, pri liječenju 3
6. Rex a ministris sublatu est. 1
7. (quod) putabant; ACI (akuzativ s infinitivom)

2

Ukupno: 17

STRUČNI VOKABULAR I CIVILIZACIJA

1. c 1
2. b 1
3. b 1
4. c 1
5. a 1
6. b 1
7. b 1
8. b 1
9. b 1
10. Inscriptio 1
11. a-upala bubrežne zdjelice; b- upala žučnog mjehura; c-upala žučnih vodova;
d-upala bubrežne zdjelice i bubrega 4
12. a) dosis, obrok/doza; b) fusus, rastaljen; c) tritus, usitnjen/rastrljan 3
13. nos 1

Ukupno: 18